**DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.03(189).12**
**УДК 378.147:796.015.32:004.9**

***Грибан Г.П.,***
***ORCID 0000-0002-9049-1485***
***доктор педагогічних наук, професор,***
***професор кафедри фізичного виховання та спортивного вдосконалення,***
***Житомирський державний університет імені Івана Франка;***
***Гарлінська А.М.,***
***ORCID 0000-0001-7859-8637***
***кандидат біологічних наук, доцент,***
***завідувач кафедри медико-біологічних дисциплін,***
***Житомирський державний університет імені Івана Франка;***
***Ткаченко П.П.,***
***ORCID 0000-0003- 4407-8611***
***кандидат педагогічних наук, доцент,***
***завідувач кафедри фізичного виховання***
***Поліський національний університет;***
***Цимбалюк Н.М.,***
***ORCID 0009-0008-6078-2936***
***викладач кафедри фізичного виховання та спортивного вдосконалення,***
***Житомирський державний університет імені Івана Франка;***
***Скорий О.С.***
***ORCID 0000-0001-7876-1377***
***старший викладач кафедри фізичного виховання,***
***Поліський національний університет;***
***Пилипчук П.П.,***
***ORCID 0000-0002-4831-7395***
***старший викладач кафедри фізичного виховання,***
***Поліський національний університет;***
***Гринчук О.М.,***
***ORCID 0009-0007-5143-334X***
***керівник відокремленого структурного підрозділу***
***«Житомирський автомобільно-дорожний фаховий коледж Національного транспортного Університету;***

# ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УПРАВЛІННЮ СФЕРОЮ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

*У статті розкрито вплив інноваційних технологій навчання на якість знань, умінь і навичок під час оволодіння здобувачами освітньою дисципліною управління у сфері фізичної культури і спорту. Упровадження інноваційних технологій у навчальний процес здобувачів з управління фізичною культурою і спортом, викликані необхідністю інтенсифікації пошуку нових засобів підготовки фахівців. Застосування управлінських інновацій у фізичній культурі і спорті дозволить покращити фізкультурно-оздоровчі і спортивні послуги, нормативно-правове регулювання взаємодії суб'єктів, вирішить специфіку підготовки кадрів тощо. Мета статті полягає в обґрунтуванні інноваційних технологій навчання здобувачів закладів вищої освіти управлінню сферою фізичної культури і спорту на різних рівнях державного управління. Встановлено, що засвоєння великого і нового масиву спеціальних знань, умінь та навиків потребує особливої цілеспрямованості і мотивації здобувачів під час навчального процесу. Доведено, що інноваційні технології навчання під час вивчення навчальної дисципліни «Управління у сфері фізичної культури і спорту» сприяють формуванню творчих знань та успішного їх застосування в управлінській діяльності.*

***Ключові слова:*** інноваційні технології навчання, управління у сфері фізичної культури і спорту, здобувачі, навчальний процес.

***Griban Gryhoriy, Harlinska Alla, Tkachenko Pavlo, Tsymbalyuk Natalia, Skoryy Ostap, Pylypchuk Pavlo, Hrynchuk Oleksandr. Innovative learning technologies for training* students *of higher education institutions in the management of the field of physical culture and sports.***

*The article reveals the impact of innovative learning technologies on the quality of knowledge, skills and abilities during the mastery of students of the educational discipline of management in the field of physical culture and sports. The introduction of innovative technologies for training students in the management of physical culture and sports are caused by the need to intensify the search for new means of training specialists. The application of management innovations in physical culture and sports will*

*allow to improve physical culture, health-promoting and sports services, regulatory and legal regulation of the interaction of subjects, solve the specifics of personnel training, etc. The analysis of scientific and methodical literature shows the lack of innovative technologies in solving the complex justification of the problems of formation of abilities and skills and competences of managerial activity in the field of physical culture and sports among students of higher education institutions. The purpose of the article is to substantiate the innovative technologies of teaching higher education* students *to manage the field of physical culture and sports at different levels of state administration. It has been established that the assimilation of a large and new array of special knowledge, abilities and skills requires special purposefulness and motivation of the* students *during the educational process. It has been proven that innovative learning technologies during the study of the educational discipline "Management in the field of physical culture and sports" contribute to the formation of creative knowledge and their successful application in management activities. The conducted pedagogical experiment showed that innovative learning technologies during the study of the educational component "Management in the field of physical culture and sports" contribute to the acquisition of knowledge, skills and management skills in professional activities. The* students *significantly improved the total indicators of theoretical knowledge, abilities and skills in the field of managerial activity ($P < 0.05$), which gives grounds for recommending innovative learning technologies during the study of managerial disciplines in the field of physical culture and sports.*

***Key words:*** *innovative learning technologies, management in the field of physical culture and sports, students, educational process.*

**Постановка проблеми.** Сучасна система освіти в Україні спрямована на реформування та модернізацію всіх освітньо-професійних програм у закладах вищої освіти для інтеграції в Європейський освітній простір, що призвело до розробки і впровадження інноваційних освітніх технологій, які мають забезпечити перетворення системи освіти на важливий чинник економічного розвитку та конкурентоспроможності на європейському ринку праці. Інноваційні технології у навчанні здобувачів управлінню фізичною культурою і спортом, викликані необхідністю інтенсифікації пошуку нових засобів підготовки фахівців на факультетах фізичного виховання і спорту. Вивчення управлінських інновацій у фізичній культурі і спорті дозволить застосовувати інноваційні технології в наданні фізкультурно-оздоровчих і спортивних послуг, нормативно-правового регулювання взаємодії суб'єктів, вирішить специфіку підготовки кадрів тощо, що визначає актуальність дослідження.

**Аналіз літературних джерел.** Наразі затверджено стандарти вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти у відповідності до законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про фізичну культуру і спорт» та Національного класифікатора України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. Згідно зі стандартом та національним класифікатором розробляються освітньо-професійні програми, які викладаються з дисциплін управління у сфері фізичної культури та спорту [3; 4; 5; 7; 9 та ін.].

Упровадження інновацій в сфері управління фізичною культурою вимагає розробки методики навчання і виховання, викладання і навчання, організації навчально-виховного процесу. Вони найбільш поширені і характерні нововведення у сфері освіти. Інноваційні технології на практиці часто пов'язані з організаційними нововведеннями. До основних ознак інноваційної діяльності О.В. Юденко відносить: 1) основним предметом є впровадження, використання та комерціалізація результатів наукових досліджень і розробок у виробництво й соціальну сферу; 2) об'єктом виступають нематеріальні блага – результати інтелектуальної діяльності (результатів наукових досліджень і розробок), які доводяться до стану інноваційного продукту та впроваджуються як інновації; 3) має довгостроковий характер; 4) властивий високий ступінь непередбачуваності наслідків та результатів, що дозволяє говорити про її ризиковий характер; 5) припускає фінансування робіт із реалізації інноваційного проекту щодо впровадження та використання результатів наукових досліджень і розробок, тобто супроводжується інвестуванням грошових коштів у нематеріальні об'єкти, що фактично становить інший елемент предмета інноваційної діяльності; 6) викликає позитивні соціально-економічні зрушення; 7) одним із результатів її здійснення є підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання та продукції, що ними випускається на базі реалізації інновацій [6, с. 14].

Є.В. Дразіна, С.І. Атаманюк, В.Г. Тодорова та С.О. Ігнатенко вказують на те, що «використання здоров'язбережувальних технологій стало одним із основних напрямів у сучасному закладі вищої освіти завдяки важливості збереження та розвитку здоров'я кожного здобувача освіти. Впровадження здоров'язбережувальних технологій передбачає усунення перевантаження учасників освітнього процесу, визначення обсягу навчального матеріалу, врахування інтелектуальних та фізичних особливостей здобувачів. Технології здоров'язбереження засновані на: вікових особливостях здобувачів; використанні різноманітних форм інформаційного забезпечення; техніках, які дозволяють зберігати та зміцнювати навички доцільного використання фізичного потенціалу тих, хто займається, на основі формування ціннісного відношення до власного здоров'я. Класифікація видів оздоровчих технологій, які використовуються викладачами під час аудиторних занять, містить зміну видів діяльності як одного із засобів підвищення ефективності заняття; зміну групової та парної форм роботи; створення умов позитивного психологічного клімату на занятті; забезпечення індивідуального підходу, що сприяє ситуації успіху; створення ігрових ситуацій, нестандартних та інтегрованих занять; використання засобів самоконтролю за фізичним станом; дотримання гігієнічних вимог тощо» [5, с. 78].

Під час засвоєння навчальних дисциплін здобувачами набуваються компетентності – здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми визначені та сформульовані наступні результати навчання: а) засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег; б) застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати [6, с. 5].

В.М. Бесчастний вказує на те, що сучасне освітянське законодавство має утверджуватися як ринково-спрямоване. Воно повинно орієнтувати розвиток галузі в парадигмальній площині ринкових відносин, охоплюючи при цьому як зміст навчання, так і форми організації та управління навчально-виховними процесами. Ринкова спрямованість освітянських законів постає як загальна вимога, норма й стандарт стабільного розвитку держави і суспільства [1]. В той же час А. Турчак зазначає, що «... одним із пріоритетних завдань нового етапу реформи системи освіти повинне стати збереження і зміцнення здоров'я дітей, учнів та здобувачів, формування у них понять цінності здоров'я і здорового способу життя. Відповідальність за вирішення даної проблеми багато в чому залежить від вчителя фізичної культури, у зв'язку з чим актуалізується завдання формування його професіоналізму як певної стратегії досягнення мети – оздоровлення нації» [8, с. 164].

Очевидною є потреба комплексного впровадження нових освітніх технологій; необхідність модернізації процесу професійної підготовки відповідно до сучасних тенденцій розвитку освітньої системи та відсутність механізму такого впровадження у практику роботи з урахуванням сучасних інформаційних, організаційних, науково-методичних досягнень [10, с. 405].

У цілому аналіз науково-методичної літератури свідчить про відсутність інноваційних технологій у вирішенні комплексного обґрунтування проблем формування умінь і навичок та компетнтностей управлінської діяльності у сфері фізичної культури і спорту у здобувачів закладів вищої освіти, відсутні інновації, що формують організаторські фізкультурно-оздоровчі та спортивні управлінські навички майбутніх фахівців сфери фізичної культури і спорту.

**Мета** статті полягає в обґрунтуванні інноваційних технологій навчання здобувачів закладів вищої освіти управлінню сферою фізичної культури і спорту на різних рівнях державного управління.

**Концепція дослідження** полягала у розкритті інноваційних підходів до навчання майбутніх фахівців, які навчаються на факультеті фізичного виховання і спорту до професійної управлінської діяльності на різних рівнях регіонального і державного управління сферою фізичної культури і спорту. У досліджені використані такі наукові методи: аналіз літературних джерел, педагогічне спостереження, практичний досвід, опитування здобувачів і викладачів закладів вищої освіти, експертна оцінка та самооцінка рівня знань, умінь і навичок з управлінської діяльності, методи математичної статистки. Дослідження проведені в Житомирському державному університеті імені Івана Франка в 2023–2024 н. р., в якому взяли участь магістри (45 чол.) факультету фізичного виховання і спорту, які навчаються за освітньо-професійними програмами галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 014.11 Середня освіта (Фізична культура) та 017 Фізична культура і спорт.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Управління у сфері фізичної культури і спорту як навчальна дисципліна має певні аспекти свого розвитку та вдосконалення, які, по-перше, – пов'язані з інформаційно-технологічним розвитком України з перших років її незалежності. По-друге, управління в сфері фізичної культури як практична діяльність, забезпечує самозбереження, існування та розвиток суспільства. Престиж держави та країни у великій мірі залежить від досягнень спортсменів на міжнародних аренах, рівня здоров'я та тривалості життя людей. В той же час управління сферою фізичної культури і спорту є надскладним творчим видом професійної діяльності державних службовців та посадових осіб різного рівня самоврядування. По-третє, управління сферою фізичної культури і спорту є розвинутою окремою системою державного управління, яка забезпечує фізичний розвиток і підготовку молоді на всіх етапах навчання та професійного становлення, має нагальну потребу в системному державно-управлінському та навчально-методичному його забезпеченні. В-четвертих, дана сфера діяльності займається системою організації та управління будівництвом спортивної інфраструктури і забезпечення її функціонування в країні, підготовкою тренерських кадрів та спортсменів для національних команд із видів спорту тощо [2; 3, с. 5–6]. Всі ці та інші питання вивчаються здобувачами магістратури під час оволодіння дисципліною «Управління у сфері фізичної культури і спорту». Засвоєння великого і нового масиву спеціальних знань, умінь та навиків потребує особливої цілеспрямованості і мотивації здобувачів під час навчального процесу. Тому особлива увага під час навчання приділялася регулюванню відносин між членами колективу, що є однією з основних функцій управління і здійснювалася в її специфічній формі діяльності – управлінні процесами фізичної культури і спорту під час навчального і позанавчального процесу.

Проведена експертна оцінка та самооцінка рівня знань, умінь і навичок з управлінської діяльності в І семестрі показала, що більшість здобувачів оволодівають навчальною програмою з низькими і середніми знаннями, не мають достатніх умінь і навичок управлінської діяльності за спеціальністю. Тому нами під час навчальної та фізкультурно-оздоровчої і спортивної діяльності особлива увага здобувачів була спрямована на засвоєння ознак управління, а саме на: 1) здатність управління впливати на соціальні дії і взаємодії та бути об'єктом їх змін; 2) оволодіння здатністю управляти, встановлювати і поєднувати формальні і неформальні, контактні та дистанційні зв'язки між різними суб'єктами, цілями і об'єктами управлінської діяльності; 3) здатність управління формувати персоніфіковані соціокультурні зв'язки, які є необхідними для утримання проблемних процесів у межах керованості та самоволодіння і налаштування виконання управлінської діяльності в динамічних умовах сьогодення. Такі ознаки доповнюють одна одну і дають можливість цілісного сприйняття фізичної культури і спорту як соціальної системи, правової і програмно-нормативної бази її розвитку, розуміння державного управління сферою фізичної культури і спорту, роль громадських організацій у сфері фізичної культури і спорту тощо.

Окрім того, у навчальний процес здобувачів були включені інноваційні технології, а саме: особистісно орієнтований підхід у навчальному процесі, проблемне навчання, контекстне навчання, імітаційне навчання, модульне засвоєння знань, дистанційне навчання, застосування мультимедійного обладнання, міжпредметних зв'язків, інтегрованих занять, інтерактивних та інформаційно-комунікаційних, здоров'язбережувальних технологій навчання тощо. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій сприяло ефективному вирішенню отримання інформації про історичні аспекти виникнення управління, принципи та методи управління у фізичній культурі та спорті; зберігання даних, планування,

контролю та ведення навчально-методичної документації. Інтерактивні технології навчання сприяли організації пізнавальної діяльності, активній взаємодії здобувачів під час освітнього процесу. Технології проєктного навчання застосовуються в дистанційному навчанні для створення проблемних ситуацій, розвиток пізнавальної діяльності здобувачів у вирішенні різних питань управлінської діяльності у сфері фізичної культури і спорту. Інтегроване навчання та організація міжпредметних зв'язків під час занять з управління у сфері фізичної культури і спорту передбачало включення навчального матеріалу з інших предметів, вирішувало проблеми спільної творчої діяльності викладача зі здобувачами. Використання здоров'язбережувальних технологій передбачало усунення перевантаження здобувачів, визначення обсягу навчального матеріалу з врахуванням інтелектуальних та фізичних можливостей здобувачів.

Проведений педагогічний формувальний експеримент показав, що інноваційні технології навчання під час вивчення освітньої компоненти «Управління у сфері фізичної культури і спорту» сприяють оволодінню знаннями, уміннями та навиками управлінської діяльності в професійній діяльності. По завершенні педагогічного експерименту здобувачі як спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура), так і 017 Фізична культура і спорт суттєво покращили сумарні показники з теоретичних знань, умінь та навичок у сфері управлінської діяльності, відповідно ($t = 2,41$; $P < 0,05$ та $t = 2,34$; $P < 0,05$), (табл. 1), що дає підстави рекомендувати інноваційні технології навчання під час вивчення дисциплін з управлінської діяльності у галузі фізичної культури і спорту.

*Таблиця 1*

**Динаміка знань, умінь та навичок з управлінської діяльності здобувачів у сфері управління фізичною культурою і спортом (середні дані, у балах)**

| Спеціальність здобувачів | До педагогічного експерименту | | Після педагогічного експерименту | | Достовірність різниці | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | Оцінка експертів | Самооцінка здобувачів | Оцінка експертів | Самооцінка здобувачів | t | P |
| 014 Середня освіта (Фізична культура) n=22 | 74,4 | 78,3 | 79,5 | 81,6 | 2, 41 | <0,05 |
| 017 Фізична культура n=23 | 75,7 | 79,2 | 80,3 | 82,4 | 2, 34 | <0,05 |

**Висновки.** Проведені дослідження підтвердили недостатність формування під час навчального процесу знань, умінь і навичок у здобувачів закладів вищої освіти з управлінської діяльності у сфері фізичної культури і спорту. Не виявлено наукових праць в обгрунтуванні нових форм і методів навчання здобувачів закладів вищої освіти в управлінні сферою фізичної культури і спорту. В той же час проведені дослідження дають підстави стверджувати, що інноваційні технології навчання під час вивчення навчальної дисципліни «Управління у сфері фізичної культури і спорту» сприяють формуванню творчих знань в управлінській діяльності здобувачів, оволодіння знаннями для успішного їх застосування в управлінській діяльності. Визначено сучасні інноваційні технології, які сприяють ефективному проведення навчальних занять з управління у сфері фізичної культури і спорту.

**Перспективи подальших досліджень** полягають у науковому обґрунтуванні переваг застосування інноваційних технологій навчання під вивчення дисциплін управління в галузі фізичної культури та спорту.

**Література**

1. Бесчастний В.М. Створення нової нормативно-правової бази державного управління вищою освітою. *Державне управління: удосконалення та розвиток* № 1, 2009. http://www.dy.nayka.com.ua/?n=1&y=2009

2. Грибан Г.П. Теоретико-науковий аналіз державного управління системою фізичного виховання студентів. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт: зб. наукових праць.* К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова. 2011. Вип. 15. С. 17–20.

3. Грибан Г.П. Управління у сфері фізичної культури і спорту. *Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня зі спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура).* Житомир: Вид-во «Рута», 2022. 124 с.

4. Грибан Г.П. Формування спеціальних професійних компетентностей у здобувачів закладів вищої освіти під час вивчення дисципліни «Управління у сфері фізичної культури і спорту». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) :* зб. наук. праць. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2022. Випуск 3К (147) 22. С. 105–110.

5. Дразіна (Долгієр) Є.В., Атаманюк С.І., Тодорова В.Г., Ігнатенко С.О. Теоретичні засади інновацій у сфері управління в підготовці фахівців з фізичної культури та спорту. *Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».* OLYMPICUS. № 2. 2024. С. 73–81. DOI https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-2.10

6. Інноваційні технології фізичного виховання і спорту: навч. посіб. Укладач: О.В. Юденко. К.: *Національний університет оборони України*, 2024. 360 с.

7. Наставний І. Нормативно-правове регулювання відносин у сфері професійного спорту в Україні. *Підприємництво, господарство і право.* 2018. № 6. С. 48. http://pgp-journal. kiev.ua/archive/2018/6/10.pdf.

8. Турчак А. Підготовка майбутнього вчителя фізичної культури до роботи з попередження шкідливих звичок у учнів. *Наукові записки Кіровоградського держ. пед. університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки.* 2012. Вип. 106. С. 162–169. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2012_106_22

9. Ціпов'яз А.Т., Бондаренко В.В. Організація і управління фізичною культурою і спортом : *навч. посіб. Кременчук* : КПК, 2019. 128 с.

10. Шукатка О.В. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до організації фізкультурно-оздоровчого середовища закладу загальної середньої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах.* 2020. № 70, Т. 4. С. 223–226. http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/70/part_4/43.pdf

**References**

1. Beschastnyi V.M. De nova institutione legali compage publica administranda educationis superioris. Publica administratio: emendatio et progressus N. 1, 2009. http://www.dy.nayka.com.ua/?n=1&y=2009

2. Hryban H.P. Institutio facultatum professionalium specialium inter graduatos superiorum institutionum educationis in studio disciplinae "procuratio in campo culturae physicae et ludis". Acta scientifica Universitatis Paedagogicae Nationalis ab M.P. Drahomanova. Series No. de scientia opera Kyiv: Domus Publishing in NPU nomine ab M.P. Drahomanova, 2022. Edizione 3K (147) 22. P. 105–110.

3. Hryban H.P. Procuratio in agro corporis culturae et ludis. Suasiones methodologicae pro opere independens auditi secundi (domini) gradus in specialitate 014.11 Educatio secundaria (culturae physicae). Zhytomyr: Ruta Publishing House, 2022. 124 p.

4. Hryban H.P. Analysis theorica et scientifica de regimine civitatis systematis educationis studentium physicae. Diarium scientificum in NPU nuncupatum M.P. Drahomanova. Series N. 15. Problemata physico-pedagogica culturae physicae (culturae physicae et ludibrium: collectione tabellorum scientificorum. K.: Domus publica NPU nuncupata a M.P. Drahomanov. MMXI. Part XV. P. 17-20.

5. Drazina (Dolgier) E.V., Atamanyuk S.I., Todorova V.G., Ignatenko S.O. Fundamenta theoretica innovationum in campo administrationis in exercendo specialium in physica cultura et ludis. Institutiones publicae "Meridionalis Ucrainae Universitatis Nationalis Paedagogicae nuncupatae K.D. Ushinsky". OLYMPICUS. N. 2. 2024. p. 73–81. https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-2.10

6. Technologiae innovativae educationis physicae et ludicrae: educationis. manual / Compiler: O.V. Yudenko. K.: University National Defensionis Ucrainae, 2024. 360 p.

7. Nastavnyy I. Ordinatio normativa et legalis relationum in campo ludis professionalibus in Ucraina. Vestibulum at eros quam. 2018. N. 6. P 48. http://pgp-journal. kiev.ua/archive/2018/6/10.pdf.

8. Turchak A. Praeparatio futuri doctoris culturae physicae ad laborandum de impedimentis nocivis inter discipulos habitibus. Notae scientificae civitatis Kirovohrad. ped. Volodymyr Vinnichenko University. Series: Pedagogica. 2012. Issue 106. S. 162-169. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2012_106_22

9. Tsipovyaz A.T., Bondarenko V.V. Organization and management of physical culture and sports: education. manual Kremenchuk: KPK, 2019. 128 p.

10. Shukatka O.V. Praeparatio futurorum magistrorum culturae physicae ad ordinationem culturae corporis et salutis ambitus institutionis generalis secundae educationis. Paedagogia formationis personalitatis creantis in scholis superioribus et secundariis. XX20. No. LXX, Vol. 4. S. 223-226. http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/70/part_4/43.pdf

**DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2025.03(189).13**
**УДК 612.017:796.071:796.332:796.015.6**

***Дичко Д. В.,***
***кандидат біологічних наук, доцент,***
***кафедра теорії і методики фізичної культури та здоров'язбереження,***
***факультет природничо-математичної освіти та фізичної культури,***
***ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,***
***м. Дніпро, Україна***
*ORCID: http://orcid.org/0000-0003-0905-8228*

## ВПЛИВ КОМПЛЕКСУ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ НА РІВЕНЬ КЛІТИННОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ ОРГАНІЗМУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ-ФУТЗАЛІСТІВ

*Стаття присвячена вивченню впливу комплексу фізичних навантажень на рівень клітинної резистентності організму в процесі підготовки спортсменів-футзалістів віком 15-16 років та тих хто не займається футзалом. Методи дослідження: У дослідженні приймали участь юні спортсмени-футзалісти Академії футзалу м. Ужород, віком 15-16 років (15,67±0,08 років), та група однолітків які не займаються футзалом (15,53±0,08 років). Рівень клітинної резистентності визначали за індексом клітинної резистентності, також надавали переваги лейкоцитарному індексу інтоксикації за Я.Я. Каліф-Каліфа, за рівнем ядерного індексу ступеня ендоінтоксикозу, за загальним показником інтоксикації, гематологічним показником інтоксикації за В.С. Васильєвим, за лімфоцитарно-гранулоцитарним індексом. Визначали індекс співвідношення абсолютної кількості лейкоцитів і швидкості зсідання еритроцитів. Результати дослідження: встановили, що фізичні навантаження позитивно впливають на фізичний і фізіологічний статус футзалістів. За використання програми фізичного навантаження формується тенденція з підвищення рівня клітинної реактивності організму футзалістів на 8,06%, формується позитивна тенденція до зниження рівнів лейкоцитарних індексів інтоксикації за Каліф-Каліфа (на 5,32%), за Рейсон (на 4,14%), за Хімічем (на 2,78%), за модифікованим індексом*